

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT

VERICA TRSTENJAK

föredraget den 6 mars 2007¹

I — Inledning

1. Förevarande begäran om förhandsavgörande avser för det första huruvida den behöriga nationella myndigheten i ett förfarande avseende exportbidrag enligt artikel 47.3 i kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 av den 27 november 1987 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter² (nedan kallad förordning nr 3665/87) är förpliktad att ex officio erkänna andra dokument som likvärdiga, när exportören på grund av omständigheter som han inte råder över inte kan förete ett kontrollexemplar T5. Begäran avser för det andra huruvida en exportör kan ansöka konkludent och för säkerhets skull om att dokument skall erkännas som likvärdiga enligt artikel 47.3 i denna förordning.

2. Tolkningsfrågorna avseende artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 har uppkommit i en

tvist vid Finanzgericht Hamburg mellan Bonn Fleisch Ex- und Import GmbH (nedan kallat Bonn Fleisch) och Hauptzollamt Hamburg-Jonas (den tyska centrala tullmyndigheten Hamburg-Jonas, nedan kallad Hauptzollamt) avseende prövning av ett beslut om återbetalning av ett exportbidrag som betalats ut i förskott, på grund av att varorna enligt uppgift inte har exporterats från gemenskapens tullområde till Ryssland inom sextiodagarsfristen.

II — Tillämpliga bestämmelser

A — Gemenskapsrättsliga bestämmelser

3. Förordning nr 3665/87, som ändrades bland annat genom kommissionens förordning nr 1829/94 och sista gången genom kommissionens förordning nr 604/98, fastställde de gemensamma tillämpningsföreskrifterna för exporten av jordbruksprodukter som berättigar till exportbidrag. Förordningen upphävdes genom kommissionens

1 — Originalspråk: tyska.

2 — EGT L 351 s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 24, s. 216.

förordning (EG) nr 800/1999 av den 15 april 1999 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter³, vilken trädde i kraft den 1 juli 1999 och ersatte förordning nr 3665/87.

4. Artikel 4.1 i förordning nr 3665/87 hade följande lydelse:

”Utan att det påverkar bestämmelserna i artiklarna 5 och 16 skall bidraget betalas ut först sedan det styrkts att de produkter för vilka en exportdeklaration tagits emot har lämnat gemenskapens tullområde i oförändrat skick inom 60 dagar från den dag då exportdeklarationen togs emot.”

5. Artikel 6.1 i förordning nr 3665/87 hade följande lydelse:

”Om en produkt, för vilken en tulldeklaration tagits emot, innan den lämnar gemenskapens tullområde passerar igenom andra delar av detta område än den medlemsstat där deklarationen togs emot, skall det styrkas

att produkten lämnat gemenskapens tullområde genom att originalet av det kontroll exemplar T 5 som avses i artikel 1 i förordning (EEG) nr 2823/87 läggs fram.”

6. I artikel 47 i förordning nr 3665/87, vilken återfinns i avdelning 4, Förfarande vid utbetalning av bidrag, föreskrevs följande:

”1. Exportbidraget skall utbetalas endast på exportörens uttryckliga begäran och endast av den medlemsstat inom vars territorium exportdeklarationen mottagits.

...

2. Utom vid force majeure skall de dokument som rör betalningen av bidraget eller frisläppandet av säkerheten läggas fram inom tolv månader från den dag då exportdeklarationen togs emot.

3. Om det kontroll exemplar T 5 som avses i artikel 6 inte sänds tillbaka till det avsändande tullkontoret eller tillämplig central

3 — EGT L 102, s. 11.

myndighet inom tre månader efter utfärdandet, på grund av omständigheter som exportören inte råder över, får denne lämna en motiverad begäran till det behöriga organet om att andra dokument skall anses som likvärdiga.

Bestämmelserna i punkt 4 skall tillämpas när likvärdiga bevis läggs fram.

Följande bestämmelser skall tillämpas när det gäller vilka dokument som skall läggas fram som stöd för en sådan begäran:

4. Om de dokument som krävs enligt artikel 18 inte kan läggas fram inom den frist som anges i punkt 2, trots exportörens ansträngningar att få tag på dem och överlämna dem i tid, får exportören beviljas ytterligare tid för att lägga fram dessa dokument.

a) Om ett kontrollexemplar har utfärdats som bevis för att produkterna har lämnat gemenskapens tullområde, skall exportören lägga fram

5. Den begäran enligt punkt 3 — med eller utan styrkande bilagor — om att andra dokument skall behandlas som likvärdiga måste inkomma inom den frist som anges i punkt 2 och det samma gäller den begäran om förlängning av fristen som avses i punkt 4.”

— transportdokumentet, och

— ett dokument som visar att produkten har visats upp för ett tullkontor i ett tredje land eller ett eller flera av de dokument som avses i artikel 18.1, 18.2 och 18.4.

7. Enligt artikel 54.1 första strecksatsen i förordning nr 800/1999 föreskrivs dock att förordning nr 3665/87 skall fortsätta att tillämpas på export för vilken exportdeklarationen togs emot innan förordningen börjar tillämpas.

...

B — Nationella bestämmelser

8. Den tyska exportbidragsförordningen av den 24 maj 1996⁴ (Ausfuhrerstattungsverordnung, nedan kallad AEVO) innehåller följande bestämmelser avseende exportbidrag.

9. I 1 § AEVO föreskrivs att bestämmelserna i AEVO är tillämpliga för införlivande av sådana rättsakter från Europeiska gemenskaperna som antagits inom ramen för den gemensamma organisationen av marknaden och inom ramen för handelsregleringar vad avser exportbidrag

10. Enligt 3 § första stycket AEVO, i dess lydelse innan förordning nr 800/1999 trädde i kraft, skall dokument i den mening som avses i artikel 3.5 i förordning nr 3665/87 förstås som den gällande versionen av det formulär (Exportdeklaration i bidragssyfte) som Bundesministerium der Finanzen i detta syfte utfärdar i författningssamlingen för Bundesfinanzverwaltung — Amtsblatt des Bundesministeriums der Finanzen — för att användas som exportdeklaration (tilläggsblad) för EG-exportbidrag.

11. I 4 § första och andra styckena AEVO, i deras lydelse innan förordning nr 800/1999 trädde i kraft, föreskrivs följande:

”1. Intyg om att varuleveransen lämnat gemenskapens tullområde (avgångsintyg) utfärdas i exportdeklarationen i bidragssyfte av den tullmyndighet som anges i artikel 793.2 i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 253, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 10, s. 1.) i dess gällande lydelse och som ligger inom förordningens tillämpningsområde.

2. Vid leveranser för vilka exportdeklarationen mottagits i en annan medlemsstat i Europeiska unionen, skall avgångsintyget inom denna förordnings giltighetsområde utfärdas i kontrollexemplar T5.”

4 — BGBl I, s. 766.

III — Bakgrund, tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

domstolen har Bonn Fleisch anfört att enligt en skrivelse från tullmyndigheten i Mukran av den 13 oktober 2000 har de exporterade produkterna i vederbörlig ordning behandlats där.

A — Bakgrund

12. Målet är anhängigt vid Finanzgericht Hamburg och avser en tvist mellan Bonn Fleisch och Hauptzollamt avseende prövning av återbetalningsbeslut riktade mot Bonn Fleisch.

13. I december 1997 respektive januari 1998 lät Bonn Fleisch, med hänvisning till att varorna skulle exporteras vid ett senare datum, föra över nötkött till ett tullager och erhöll i enlighet med fyra bidragsbeslut av den 21 och den 23 januari 1998 förskott på exportbidrag med sammanlagt 47 597,81 euro.

14. Den 8 april 1998 lämnade Bonn Fleisch in exportdeklarationen för nötköttet.

15. Den 9 april 1998 försågs transportdokumentet med ett intyg om att varorna lämnat tullområdet vid avsändningsstationen Mukran. Vid den muntliga förhandlingen vid

16. Vid ett datum som inte har fastställts sände den centrala tullmyndigheten i Stralsund, under vars ansvarsområde tullmyndigheten i Mukran hör, exportdeklarationen med post till Hauptzollamt. Det är dock klarlagt att denna exportdeklaration, vilken är en förutsättning för beviljandet av exportbidrag, inte finns med bland handlingarna i ärendet hos Hauptzollamt. Under den muntliga förhandlingen vid domstolen dryftades möjligheten att dokumentet har försvunnit under handläggningens gång.

17. Den 20 maj 1998 frigavs det nötkött som exporterats av Bonn Fleisch enligt det ryska tulldokumentet för import till fri omsättning i Ryssland.

18. Den 13 juli 1998 översände Bonn Fleisch transportdokumentet, som försetts med intyget av den 9 april 1998 om att varorna lämnat tullområdet, och det ryska tulldokumentet för import, daterat den 20 maj 1998, till Hauptzollamt.

19. Den 21 juli 1998 och den 18 november 1999 meddelade Hauptzollamt Bonn Fleisch per telefon att exportdeklarationen med intyget om att varorna lämnat tullområdet inte hade inkommit till myndigheten.

ingav en begäran om att dessa dokument skulle erkännas som likvärdiga med bevis för att varorna förts ut ur gemenskapens tullområde, för det fall att exportdeklarationen inte skulle inkomma i ärendet. Samtidigt begärde Bonn Fleisch för säkerhets skull att det transportdokument och det tulldokumentet för import som ingetts den 13 juli 1998 skulle erkännas vara likvärdiga.

20. Den 23 juni 2000 återkrävde Hauptzollamt genom fyra beslut det utbetalade exportbidraget samt ett tillägg på 20 procent, med motiveringen att Bonn Fleisch inte hade styrkt att varorna som var föremål för ansökan om exportbidrag hade lämnat gemenskapens tullområde inom den föreskrivna sextiodagarsfristen genom att förete en exportdeklaration försedd med ett intyg om att varorna lämnat tullområdet. Bonn Fleisch överklagade dessa fyra beslut. Som grund för sitt överklagande anförde bolaget att exportdeklarationen automatiskt överlämnades inom tullförvaltningen till Hauptzollamt. Dessutom föreligger enligt förordning nr 3665/87 ingen plikt för exportören att själv lämna in exportdeklarationen till Hauptzollamt.

22. Denna begäran avsågs den 13 december 2001 med hänvisning till artikel 47.5 i förordning nr 3665/87, med motiveringen att den hade framställts för sent. I skälen till beslutet om avslag påpekades att en uttrycklig begäran om att dokument skall erkännas som likvärdiga måste framställas och att Hauptzollamt inte har en plikt att ex officio erkänna dokument som likvärdiga. Bonn Fleisch överklagade detta beslut och besluten av den 23 juni 2000. Samtliga avsågs genom beslut av den 20 februari 2003. Bonn Fleisch har väckt talan mot detta beslut vid Finanzgericht genom sitt överklagande av den 20 mars 2003.

21. Den 2 november 2000 påpekade Bonn Fleisch i en skrivelse under det pågående förfarandet för Hauptzollamt att bolaget den 13 juli 1998, och därmed inom tolv månadersfristen enligt artikel 47.2 i förordning nr 3665/87, hade lagt fram transportdokumentet och tulldokumentet för import. Detta innebar samtidigt att bolaget konkludent

B — Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

23. Den nationella domstolen hänvisar till artikel 4.1 i förordning nr 3665/87 och utgår från att kravet att produkterna skall ha exporterats inom 60 dagar från den dag då

exportdeklarationen togs emot utgör en materiell förutsättning för bestämmelsens tillämpning samt att exportören har åberops- och bevisbördan för att visa att varorna har exporterats.

24. Avseende bevisbördan förklarar den nationella domstolen att artikel 6 i förordning nr 3665/87 föreskriver att om varorna som var föremål för ansökan om exportbidrag innan de lämnar gemenskapens tullområde passerar igenom andra delar av detta område än den medlemsstat där deklarationen togs emot (export genom transit respektive indirekt export) krävs det att ett vederbörligt ifyllt original av kontrollexemplar T5 företes till styrkande av att varorna har exporterats. Vid direktexport, som i tvisten vid den nationella domstolen, har gemenskapslagstiftaren inte reglerat hur exporten skall styrkas. På grund av detta har den tyska lagstiftaren fyllt denna brist i lagstiftningen genom 4 § första stycket AEVO, enligt vilken en bekräftelse på att varuleveransen exporterats från gemenskapens tullområde utfärdas i exportdeklarationen i bidragssyfte.

25. Den hänskjutande domstolen uppmärksammar vidare att det särskilda med tvisten vid den nationella domstolen är att Bonn Fleisch genom sin skrivelse av den 13 juli 1998, och därmed inom tolv månadersfristen i artikel 47.2 i förordning nr 3665/87, har ingett såväl transportdoku-

mentet som det ryska tulldokumentet för import. Av dessa dokument framgår otvetydigt att varorna som var föremål för ansökan om exportbidrag har lämnat gemenskapens tullområde inom 60 dagar. Båda dokumenten kan i princip anses som likvärdiga dokument enligt artikel 47.3 i förordning nr 3665/87. Den hänskjutande domstolen lutar därför åt uppfattningen att erkännandet av dokument som likvärdiga vid den behöriga myndigheten under vissa förutsättningar också kan ske ex officio.

26. Enligt den hänskjutande domstolens uppfattning är artikel 47.3 i förordning nr 3665/87, vilken återfinns i avdelning 4 (Förfarande vid utbetalning av bidrag), inte en materiell bestämmelse som reglerar förutsättningarna för rätten till bidrag, utan endast en processuell bestämmelse. Det framgår inte av bestämmelsen att ett erkännande av likvärdiga dokument ex officio är omedelbart uteslutet.

27. En begäran om att andra dokument skall anses som likvärdiga kan enligt den hänskjutande domstolens uppfattning endast framställas uttryckligen. Detta utesluter dock inte — fortfarande enligt den hänskjutande domstolen — att man kan utgå från att det framställts en sådan begäran konkludent och

för säkerhets skull, i den mån det mot bakgrund av de relevanta omständigheterna i det enskilda fallet tydligt framkommer en motsvarande vilja hos exportören, genom att denne lämnar in andra, likvärdiga dokument som bevisar att varorna som var föremål för ansökan om exportbidrag har exporterats från gemenskapens tullområde inom den föreskrivna fristen.

IV — Bedömning

A — Den första tolkningsfrågan

1. Parternas yttranden

28. Finanzgericht Hamburg är osäker på tolkningen av artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 och beslutade därför att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

”1. Har den behöriga myndigheten rätt och skyldighet att ex officio pröva om andra dokument kan anses som likvärdiga enligt artikel 47.3 i förordning nr 3665/87?

2. Kan en ansökan om att andra dokument skall anses som likvärdiga enligt artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 även framställas konkludent för säkerhets skull?”

29. Bonn Fleisch anser att den första tolkningsfrågan skall besvaras jakande. Enligt Bonn Fleisch följer detta av ordalydelsen och syftet med artikel 47.3 i förordningen. Det framgår inte av bestämmelsens ordalydelse att exportörens begäran är den enda möjligheten för att andra dokument skall kunna erkännas som likvärdiga i tullförfarandet. Artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 har, om man ser på förordningens skäl 50, som syfte att skydda exportören från risker i samband med förvaltningens handläggning av kontroll exemplaret och som exportören inte känner till, inte råder över och inte kan påverka.

30. Hauptzollamt föreslår att den första frågan skall besvaras nekande. Myndigheten anser att det inte föreligger någon allmän

prövningsplikt för den behöriga myndigheten avseende frågan om de inlämnade handlingarna skulle kunna anses som likvärdiga dokument i den mening som avses i artikel 47.3 i förordning nr 3665/87. En sådan prövning förutsätter en uttrycklig begäran.

33. Däremot ansåg gemenskapslagstiftaren, enligt kommissionen, inte att det var nödvändigt att införa en motsvarande harmonisering av medlemsstaternas egna bestämmelser avseende förfarandet vid direktexport. Vid direktexport saknas ett gränsöverskridande element och en motsvarande reglering omfattas därmed av den nationella processuella autonomi. I Tyskland är således 4 § första stycket AEVO tillämplig. Den nya förordningen nr 800/1999 medför ingen annan tolkning.

31. Republiken Grekland anser att den myndighet som ansvarar för utbetalningen av bidraget ex officio kan erkänna dokument som likvärdiga, om dokumenten har lämnats in av exportören inom den tolv månadersfrist som anges i förordning nr 3665/87 och de materiella förutsättningarna för bidraget är uppfyllda. I det fallet framgår det klart och tydligt av omständigheterna att det framställts en begäran att de inlämnade dokumenten skall erkännas som likvärdiga.

32. Kommissionen anser att artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 inte kan tillämpas analogt vid direktexport. Vid den muntliga förhandlingen vid domstolen förklarade kommissionen att exportören vid indirekt export påverkas av förvaltningsrätten i minst två av medlemsstaterna. Eftersom förvaltningsgarna i flera medlemsstater, och därmed flera länders förvaltningsrätt, berörs vid indirekt export, syftar artikel 47.3 i ovan nämnda förordning till att förebygga eventuella svårigheter vid medlemsstatövergripande förvaltningsförfaranden.

34. Om domstolen ändå skulle komma fram till att artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 är tillämplig analogt vid direktexport, anser kommissionen i andra hand att en näringsidkare med hänsyn till den allmänna legalitetsprincipen inte får drabbas av myndighetens misstag, utan exportören måste snarare ha en möjlighet att även på ett annat sätt visa att varorna har exporterats. Den behöriga myndigheten skulle därför ex officio ha inlett ett förfarande för att erkänna dokumenten som likvärdiga eller uppmärksamma exportören om att det nationella dokumentet saknades, eller också förlänga fristen för inlämnandet av dokumenten.

2. Generaladvokatens ställningstagande

a) Materiellt tillämpningsområde (*ratione materiae*) av artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 vid direktexport

35. Även om bestämmelserna om utbetalningsförfarandet enligt nyare rättspraxis utgör administrativa formkrav⁵, måste dessa tas på lika stort allvar som materiella förutsättningar för utbetalning. Ett åsidosättande av dessa formaliteter kan precis som ett åsidosättande av de materiella förutsättningarna leda till en minskning av bidraget eller till och med till att hela bidragsbeloppet går förlorat.⁶

36. I artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 hänvisas i fråga om kontroll exemplar T5 till artikel 6 i förordningen. Enligt artikel 6.1 begränsas det materiella tillämpningsområdet (*ratione materiae*) av kontroll exemplar T5 till indirekt export.

37. Det väsentliga rekvisitet för indirekt export är att en produkt, för vilken en

exportdeklaration har tagits emot, innan den lämnar gemenskapens tullområde passerar igenom andra delar av detta område än den medlemsstat där deklarationen togs emot.

38. Direktexport⁷ nämns inte i artikel 47.3 i förordning nr 3665/87. Av omständigheterna i det förevarande målet framgår det entydigt att nötköttet direktexporterades från Tyskland till Ryssland. Varorna har inte korsat andra gemenskapsområden än den medlemsstat på vars territorium exportdeklarationen upprättades.

39. Därmed uppkommer frågan huruvida tillämpningen av artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 vid direktexport skall avvisas, eller om artikel 47.3 i förordningen är tillämplig analogt även vid direktexport.

40. Att direktexport inte uttryckligen nämns i artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 tyder dock inte på att det finns en lucka i lagstiftningen. Den förvaltningsrättsliga handläggningen av direktexport å ena sidan

5 — Domstolens dom av den 14 april 2005 i mål C-385/03, Käserei Champignon Hofmeister (REG 2005, s. I-2297), punkt 26.

6 — Reiche, K., "Das Zahlungsverfahren der Ausfuhrerstattung", *ZfZ* (2006), s. 110, en rättsfallskommentar till domen Käserei Champignon Hofmeister (ovan fotnot 5). Därefter analyserar författaren växelverkan mellan de materiella och processuella aspekterna av utbetalningsförfarandet avseende exportbidrag.

7 — Direktexport föreligger enligt Reiche, a.a., s. 111, när produkten exporteras från exportmedlemsstaten direkt till tredjeland.

och indirekt export å andra sidan sker genom olikartade förfaranden som inte berör samma sakförhållanden. Vid direktexport kommer exportören endast i kontakt med tullmyndigheterna i en enda medlemsstat, det vill säga avgångskontoret och utfartskontoret befinner sig i samma medlemsstat.

42. Jag delar därför kommissionens åsikt att artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 inte kan tillämpas analogt vid direktexport av varor.

41. Vid indirekt export kommer dock näringsidkaren i kontakt inte bara med förvaltningsrätten i ursprungsstaten, utan dessutom med förvaltningsrätten i ytterligare minst en medlemsstat. Enhetskontroll-exemplaret T5 behandlas av ett utländskt utfartskontor, det vill säga utfartskontoret i en annan medlemsstat och den behöriga myndigheten i ursprungsstaten. Detta utfartskontor sänder inte kontroll-exemplar T5 till exportören, utan till den centrala myndigheten i ursprungsstaten.⁸ Man får därför utgå från att syftet med artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 är att förebygga sådana problem vid handläggningen som kan drabba näringsidkaren i ett medlemsstatsöverskridande förvaltningsförfarande.

b) Frågan om den behöriga myndigheten har rätt och skyldighet att ex officio erkänna andra dokument som likvärdiga

43. Denna fråga avser endast styrkandet av export och inte de materiella förutsättningarna för export. Jag vill erinra om att exportören för att erhålla exportbidrag enligt doktrinen inte bara måste uppfylla de materiella kraven för bidraget utan därutöver även måste rätta sig efter kraven i utbetalningsförfarandet.⁹

8 — Jämför Reiche, a.a., s. 111, som hänvisar till artikel 912 och 912c.4 i kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 253, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 10, s. 1). I artikel 912c.4 i förordningen föreskrivs följande: "Bestämmelsekontoret skall efter det att alla formaliteter har fullgjorts och erforderliga anteckningar har gjorts sända originalet av T5-kontroll-exemplaret till den adress som anges i fält B (Åter till) i T5-formuläret". ["Lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1602/2000 av den 24 juli 2000 om ändring av kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen, EGT L 188, s. 1. Övers. anm.]

44. Beviljandet av exportbidrag är enligt tredje skälet¹⁰ nära förknippat med styrkandet av att produkterna har exporterats från gemenskapen. *Ratio legis* är i enlighet

9 — Reiche, a.a., s. 110.

10 — Tredje skälet i förordning nr 3665/87 har följande lydelse: "Enligt de allmänna regler som fastställs av rådet skall exportbidraget betalas ut när det styrkts att produkterna har exporterats från gemenskapen ..."

därmed att produkterna exporteras från gemenskapens tullområde.

betonas att såväl begäran som erkännandet av dokumenten som likvärdiga är beroende av att de materiella förutsättningarna är uppfyllda genom export.

45. Vid indirekt export sker detta genom framläggandet av kontroll exemplar T5. Vid detta bevis rör det sig om originalet av exportbeviset, som upprättas genom bekräftelse från utfartskontoret.¹¹ Men då detta kontroll exemplar kan gå förlorat under handläggningen mellan de olika medlemsstaternas tullkontor, utanför exportörens kontroll, finns det i skäl 49 i förordning nr 3665/87 [skäl 50 i den tyska översättningen]¹² en möjlighet för exportören att få andra dokument erkända som likvärdiga. Denna möjlighet skall skydda exportören från de nackdelar som kan följa av brister i tullmyndighetens myndighetsutövning. Exportören kan således styrka att exporten har ägt rum genom ett förfarande om att dokumenten skall erkännas, det vill säga genom att lämna in transportdokumentet och tulldokumentet för import till tredjeland¹³ inom tolv månadersfristen. Det skall

46. Om de materiella rättsliga förutsättningarna för exportbidrag är uppfyllda genom bevis i annan form än dem som anges i formföreskrifterna, vore det övernitiskt och felaktigt att tolka bestämmelserna så, att den berörde måste åberopa ett formellt bevis såsom kontroll exemplar T5.¹⁴

47. Gemenskapslagstiftaren har fastställt de materiella förutsättningarna för beviljande av exportbidrag. Enligt artikel 4.1 i förordning nr 3665/87 måste två förutsättningar för utbetalningen av exportbidrag vara styrkta, nämligen dels att exportdeklarationen har tagits emot, dels att exportvarorna har lämnat gemenskapens tullområde i oförändrat skick inom 60 dagar från den dag då exportdeklarationen togs emot.

48. Vid direktexport kräver Tyskland att ett nationellt exportdokument företes för att styrka att de materiella förutsättningarna är

11 — Reiche, a.a., s. 111.

12 — Skäl 49 i förordning nr 3665/87 (i den tyska språkversionen skäl 50) har följande lydelse: "Det kan hända att kontroll exemplaret T 5 inte kan läggas fram på grund av omständigheter som exportören inte råder över trots att produkten har lämnat gemenskapens tullområde eller nått en viss destination. En sådan situation skulle kunna hämma handeln och därför bör andra dokument kunna erkännas som likvärdiga."

13 — Reiche, a.a., s. 111. Författaren hänvisar till att det inom ramen för ett förfarande av erkännande av dokument i normala fall finns en möjlighet att styrka exporten genom tulldokumentet för import från tredjeland samt en kopia av transportdokumentet.

14 — Denna uppfattning delas av Reiche, a.a., s. 116, som efter sin analys av växelspelen mellan de materiella och processuella aspekterna av utbetalningsförfarandet kommer fram till att man inte får förväxla framläggandet av ett formellt bevis med de materiella förutsättningarna för exportbidrag.

uppfyllda. I ett sådant fall vidarebefordras det relevanta nationella dokumentet från det nationella utfartskontoret direkt till den nationella centrala myndigheten, i detta mål Hauptzollamt. Därmed är handlingarna undandragna exportörens kontroll även vid direktexport.

49. Förevarande mål avser en situation där den nationella lagstiftaren i den tyska AEVO vid regleringen av en rent nationell situation, det vill säga direktexport, hänvisar till innehållet i en gemenskapsrättslig bestämmelse.¹⁵ Även om de frågor som uppkommer i detta mål avser direktexport och artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 därmed inte är tillämplig, hänför sig de tolkningsfrågor som den hänskjutande domstolen försöker få klarlagda i allt väsentligt till exportbidragssystemet i förordning nr 3665/87.

50. Om den hänskjutande domstolens frågor avser tolkningen av en gemenskapsrättslig

15 — Se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 8 november 1990 i mål C-231/89, Gmurzynska-Bscher (REG 1990, s. I-4003), punkt 25. I domen fastställde domstolen sin behörighet för tolkning av gemenskapsrätten i de fall där gemenskapsrätten på grund av den nationella rätten i en medlemsstat är tillämplig i större utsträckning än vad som slagits fast i de gemenskapsrättsliga bestämmelserna. Domstolen förklarade i domen att det inte framgår vare sig av ordalydelsen i artikel 177 i EEG-fördraget (numera artikel 234 EG) eller av syftet med det förfarande som skapats genom denna artikel att författarna av fördraget avsåg att utesluta samtliga begäran om förhandsavgörande, som endast berör en gemenskapsrättslig bestämmelse i syfte att fastställa vilka bestämmelser som är tillämpliga på sakförhållanden som är begränsade till denna stat i det särskilda fallet att en nationell bestämmelse hänvisar till den gemenskapsrättsliga bestämmelsen.

bestämmelse, är domstolen enligt fast rättspraxis i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande. Det framgår varken av lydelsen av artikel 234 EG eller av ändamålet med det förfarande som inrättats genom denna artikel att författarna till fördraget hade för avsikt att undanta en begäran om förhandsavgörande som rör en gemenskapsrättslig bestämmelse från domstolens behörighet, i det särskilda fall då en medlemsstats nationella rätt hänvisar till denna bestämmelse när det gäller att fastställa vilka regler som är tillämpliga i en situation som är av rent intern art.¹⁶

51. När en nationell lagstiftning för lösningen av problem i rent interna situationer anpassas till den lösning som har valts i gemenskapsrätten, för att bland annat undvika diskriminering eller förhindra att det uppstår eventuella snedvridningar av konkurrensen, föreligger det nämligen ett bestämt gemenskapsrättsligt intresse av att

16 — Domstolens dom av den 16 mars 2006 i mål C-3/04, Poseidon Chartering (REG 2006, s. I-2505), punkt 15. I detta mål, som härrörde från Nederländerna, tolkade domstolen rådets direktiv 86/653/EEG av den 18 december 1986 om samordning av medlemsstaternas lagar rörande självständiga handelsagenter (EGT L 382, s. 17; svensk specialutgåva, område 6, volym 2, s. 150). Direktivet har införlivats med den nederländska lagstiftningen genom artiklarna 428–445 i civillagen (Burgerlijk Wetboek). Artikel 7:428.1 i civillagen har följande lydelse: "Ett agenturavtal är ett avtal varigenom en part, här kallad huvudmannen, uppdrar åt den andra parten, här kallad handelsagenten, att för en bestämd eller obestämd tidsperiod mot vederlag verka som mellanman i förhandlingar om avtal, vilka han kan ingå i huvudmannens namn och för dennes räkning men utan att vara underordnad huvudmannen." Domstolen konstaterade i domen att begreppet handelsagent även omfattar ett avtal som slutits av en mellanman med behörighet att förhandla om tjänsteavtal och inte ett avtal om försäljning eller köp av varor. Domstolen förklarar vidare att direktivet visserligen inte reglerar situationen direkt, men att den nationella lagstiftaren icke desto mindre när direktivet införlivades med nationell rätt beslutade att behandla dessa två typer av situationer på ett identiskt sätt.

de bestämmelser eller begrepp som har hämtats från gemenskapsrätten blir tolkade på ett enhetligt sätt, oberoende av under vilka omständigheter de skall tillämpas, för att undvika att det i framtiden förekommer tolkningar som skiljer sig åt.¹⁷

52. Behörig myndighet för förfaranden avseende erkännandet av dokument som likvärdiga är den behöriga centrala myndigheten, i detta mål Hauptzollamt. Det rör sig i detta fall om ett förvaltningsförfarande.¹⁸ Därigenom skiljer sig detta mål från de förenade målen C-430/93 och C-431/93, vilka avsåg frågor kring processen vid de nationella allmänna domstolarna.¹⁹

53. I domen C-430/93 och C-431/93 uppkom frågan om en domstol har en skyldighet att ex officio tillämpa gemenskapsregler och därmed måste åsidosätta den princip om passivitet som åligger domstolen genom att gå utöver tvistens ramar såsom de har angivits av parterna och/eller genom att grunda sig på andra fakta och omständigheter än de på vilka den part i tvisten som

har intresse av att bestämmelserna i fördraget tillämpas har grundat sitt yrkande.²⁰ Denna rättspraxis kan dock inte tillämpas i detta mål eftersom det i detta mål rör sig om ett tullrättsligt förvaltningsförfarande som följer andra bestämmelser än processen inför allmän domstol.

54. I den mån som ingenting annat är föreskrivet, kan ett förvaltningsförfarande inledas såväl ex officio som efter en ansökan.²¹ I doktrinen betonas att de enda fall då ett förvaltningsförfarande inte kan inledas ex officio är de fall där parterna är de enda som kan inleda förvaltningsförfarandet och det genom en ansökan.²² Jag delar därför den hänskjutande domstolens åsikt att ett godkännande av likvärdiga dokument inte är omedelbart uteslutet.

55. Även i de fall där förvaltningsförfarandet inleds efter en ansökan av en part, måste den behöriga förvaltningsmyndigheten enligt utredningsplikten ex officio pröva om de tillämpliga förutsättningarna för ett avgörande faktiskt föreligger.²³ I ett tullrättsligt förfarande gäller inte dispositionsprincipen,

17 — Domen i målet Poseidon Chartering (ovan fotnot 16), punkt 16, och dom av den 17 juli 1997 i mål C-130/95, Giloy (REG 1997, s. I-4291), punkt 21.

18 — Reiche, a.a., s. 113. Författaren hänför sig till sin undersökning av 25 § i Verwaltungsverfahrensgesetz (den tyska förvaltningslagen) av den 25 maj 1976 (BGBl. I, 1976, s. 1253).

19 — Domstolens dom av den 14 december 1995 i de förenade målen C-430/93 och C-431/93, van Schijndel (REG 1995, s. I-4705). I detta mål konfronterades domstolen med frågan om den nationella domstolens behörighet att ex officio bedöma huruvida en bestämmelse i nationell rätt är förenlig med gemenskapsrätten. I punkt 22 fastslog domstolen att de nationella domstolarna i gemenskapsrätten inte åläggs att ex officio komplettera med en grund som är hänförlig till det förhållandet att gemenskapsrättsliga bestämmelser har överträtts, då prövningen av denna grund tvingar dem att åsidosätta den princip om passivitet som det åligger dem att beakta, genom att gå utöver tvistens ramar såsom dessa har angivits av parterna och genom att basera sig på andra fakta och omständigheter än de på vilka den part som har intresse av att nämnda bestämmelser tillämpas har grundat sitt yrkande.

20 — Domen i målet van Schijndel (ovan fotnot 19), punkt 16.

21 — Jämför Thienel, R., *Verwaltungsverfahrensrecht*, Wien, 2004, s. 138, Wolff och Decker, A., *Studienkommentar VwVG und VwVfG*, München, 2005, s. 566 och 567, samt Maurer, H., *Allgemeines Verwaltungsrecht*, 15:e upplagan, München, 2005, s. 489.

22 — Jämför Thienel, a.a., s. 138.

23 — Jämför Thienel, a.a., s. 170.

som är typisk för tvistemålsprocessen och som innebär att parterna presenterar sakförhållandena i målet för domstolen i den form och den omfattning de önskar, varigenom de utformar föremålet och binder domstolen, som skall avgöra målet *secundum allegata et probata partium* (i enlighet med vad parterna har anfört och bevisat).²⁴ Myndigheten har tvärtom en utredningsplikt avseende de tillämpliga förutsättningarna för ett avgörande i målet.²⁵ Myndigheten avgör utredningens art och dess omfattning, särskilt i fråga om och vilka bevismedel som skall användas. Parterna kan åberopa bevisning. Men myndigheten är inte bunden av detta. Den kan avvisa bevisning som åberopats av parterna men också föra in egen bevisning i förfarandet. Myndigheten får dock inte agera ensidigt, utan måste utreda och ta hänsyn till samtliga omständigheter som är viktiga för det enskilda fallet.²⁶

56. Frågan om inledande av ett förfarande om erkännande av likvärdigheten i dokumenten måste behandlas ur denna synpunkt.

24 — Generaladvokaten Ruiz-Jarabo Colomer är i sitt förslag till avgörande av den 15 juli 2004 i mål C-106/03 P, *Vedial mot harmoniseringsbyrån* (REG 2004, s. I-9573), punkterna 29 och 31, i princip av åsikten att dispositionsprincipen gäller vid förvaltningsförfarandet inför Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (varumärken, mönster och modeller). Enligt hans åsikt är en tillämpning emellertid avhängig av i vilken utsträckning som parterna verkligen förfogar över tvisten.

25 — Jämför Thienel, a.a., s. 171.

26 — Maurer, a.a., s. 490. Författaren framhäver att utredningsplikten i förvaltningsprocessen är av principiell betydelse, eftersom ett beslut i väsentlig mån är beroende av att de relevanta omständigheterna blir utredda i vederbörlig ordning och på ett lämpligt sätt.

57. Systemet för beviljande av exportbidrag kännetecknas av att gemenskapsstöd endast beviljas efter ansökan från exportören.²⁷ Eftersom systemet bygger på en frivillig ansökan, som exportören lämnar in när han av fri vilja har beslutat sig för att ta bidraget i anspråk, måste exportören uppge alla relevanta uppgifter som är nödvändiga för att ett beslut om bidraget skall kunna fattas.²⁸ På samma sätt föreskrivs det i 16 § första stycket andra meningen AEVO att den som lämnar in ansökan skall redovisa och bevisa att förutsättningarna för exportbidraget är uppfyllda. Denna föreskrivna bevisbörda ändrar dock ingenting avseende den behöriga tullmyndighetens plikt att ex officio utreda omständigheterna i ärendet.

58. Enligt denna rättspraxis skall med relevanta uppgifter förstås transportdokumentet och tulldokumentet för import från tredjeland, om kontrollexemplar T5 eller motsvarande nationell handling inte återfinns i förvaltningens akt på grund av omständigheter som exportören inte råder över. Med hjälp av dessa handlingar kan det lätt styrkas att varorna har lämnat gemenskapens tullområde och att de har behandlats av en tullmyndighet i tredjeland. De materiella förutsättningarna för beviljandet av export-

27 — Generaladvokaten Philippe Légers förslag till avgörande av den 1 juni 2006 i mål C-120/05, *Schulze* (ännu inte publicerat), punkt 37. Generaladvokaten har gjort detta uttalande inom ramen för en tolkning av artikel 7.1 tredje stycket i förordning (EG) nr 1222/94 av den 30 maj 1994 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för ordningen för beviljande av exportbidrag för vissa jordbruksprodukter som exporteras i form av varor som inte omfattas av bilaga II till fördraget samt om kriterierna för fastställande av bidragsbeloppen (EGT L 136, s. 5; svensk specialutgåva, område 3, volym 57, s. 169).

28 — Domstolens dom av den 1 december 2005 i mål C-309/04, *Fleisch-Winter* (REG 2005, s. I-10349), punkt 31. Målet avser tolkning av artiklarna 13 och 11 i förordning nr 3665/87 i deras lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 2945/94 av den 2 december 1994 om ändring av kommissionens förordning (EEG) nr 3665/87 om allmänna tillämpningsföreskrifter för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter vad gäller indrivning av felaktigt utbetalda belopp och sanktioner (EGT L 310, s. 57; svensk specialutgåva, område 3, volym 63, s. 83).

bidrag är i sådana fall uppfyllda. Genom att sådana dokument lämnas in kan den behöriga myndigheten följaktligen ex officio inleda ett förfarande om erkännande av dokumenten som likvärdiga. Om exportören ger in motsvarande dokument, går det att ur en sådan handling även vid behandlingen av en stor mängd likartade förfaranden utläsa att den rimligen har lämnats in för att exportören vill styrka att varorna har exporterats.

59. Detta betyder å andra sidan inte att exportörer skulle ha rätt att lämna in en ofullständig ansökan.

60. Det finns ingen gemenskapsrättslig reglering av begreppet bevis vid direktexport. I princip måste därmed all bevisning vara tillåten som i jämförbara fall är tillåten enligt tyska processrättsliga bestämmelser. I en situation sådan som den som är aktuell i målet vid den nationella domstolen ankommer det således på de nationella myndigheterna att i enlighet med nationella rättsprinciper rörande bevisning, i det enskilda fallet och med hänsyn till samtliga omständigheter, avgöra om bevisningen för direktexport är tillfredsställande.²⁹ Transportdo-

kumentet som försetts med intyg om att varorna lämnat tullområdet, daterat den 9 april 1998, samt det ryska tulldokumentet för import, daterat den 20 maj 1998, utgör enligt min mening bevismedel som är ägnade att styrka att de materiella förutsättningarna för exportbidraget har uppfyllts.

61. De likvärdiga intygen måste, och här delar jag den grekiska regeringens mening, lämnas in inom fristen på tolv månader från den dag då exportdeklarationen togs emot enligt artikel 47.2 i förordning nr 3665/87.

62. Mot bakgrund av detta föreslår jag att den hänskjutande domstolens första fråga skall besvaras så, att artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 inte är tillämplig vid direktexport av produkter. Den behöriga nationella myndigheten kan dock vid direktexport ex officio inleda ett förfarande om att erkänna andra dokument som likvärdiga om åtminstone följande förutsättningar är uppfyllda:

29 — I dom av den 23 mars 2000 i de förenade målen C-310/98 och C-406/98, Met-Trans och Sagpol (REG 2000, s. I-1797), punkterna 29 och 30, förklarade domstolen i samband med att den konstaterade ett brott mot kommissionens förordning (EEG) nr 2454/93 av den 2 juli 1993 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordning (EEG) nr 2913/92 om inrättandet av en tullkodex för gemenskapen (EGT L 253, s. 1; svensk specialutgåva, område 2, volym 10, s. 1) att det ankommer på de nationella myndigheterna att i enlighet med nationella rättsprinciper rörande bevisning, i det enskilda fallet och med hänsyn till samtliga omständigheter, avgöra om bevisningen för var överträdelsen eller oegentligheten begåtts är tillfredsställande, till exempel genom en prövning av om ett vittnesmål är tillåtet som bevisning samt om det kan tillerkännas något bevisvärde.

- Det nationella transportdokumentet kan inte lämnas in på grund av omständigheter som exportören inte råder över.

- Bevisningen måste ha ingivits inom fristen på tolv månader från den dag då exportdeklarationen togs emot enligt artikel 47.2 i förordning nr 3665/87.

tillräckligt tydlig. Enligt Bonn Fleisch utgör förordning nr 3665/87 inte hinder mot en konkludent ansökan för säkerhets skull.

- De dokument som lämnas in måste styrka bortom allt tvivel att de materiella förutsättningarna för utbetalning av exportbidrag föreligger. Detta kan styrkas bortom allt tvivel genom att transportdokumentet och tulldokumentet från tredjeland lämnas in.

B — Frågan huruvida en begäran om erkännande av likvärdigheten av andra dokument kan framställas konkludent för säkerhets skull

1. Parternas yttranden

63. Bonn Fleisch anför att en ansökan om erkännande av dokument som likvärdiga kan framställas konkludent för säkerhets skull. I artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 anges inte några formkrav för en sådan ansökan. Det krävs endast att exportörens begäran om erkännande av likvärdiga dokument blir

64. Hauptzollamt anför att det i allmänhet måste framställas en begäran för att erkänna dokument som likvärdiga. I det enskilda fallet torde visserligen en viljeförklaring som avgivits i samband med att dokumenten översänds kunna tolkas som en konkludent begäran om erkännande, men i detta fall måste den begärande partens verkliga vilja entydigt kunna fastställas enligt principerna om tro och heder och med hänsyn till branschpraxis. I det förevarande målet går det dock inte att utläsa en sådan viljeförklaring. För det första går det inte att utläsa av översändandet av transportdokumentet och tulldokumentet från tredjeland att detta även gjordes i syfte att begära erkännande av dokumenten som likvärdiga. För det andra måste man ta hänsyn till att det vid exportbidragsförfarandet rör sig om behandlingen av en stor mängd likartade förfaranden där det endast vore möjligt att tolka en viljeförklaring om den motiveras. Enligt Hauptzollamts uppfattning skall därför antagandet, att det föreligger en konkludent ansökan för säkerhets skull endast genom att handlingarna översänds, avvisas.

65. Grekland anser att i den mån som det av de företedda handlingarna entydigt framgår att syftet med förordningen är uppfyllt, kan

den omständigheten att exportören inte har framställt en uttrycklig eller formell begäran inte leda till att exportören nekas exportbidrag om de materiella förutsättningarna för beviljandet av exportbidrag är uppfyllda. Man får enligt Grekland inte glömma att exportören inte kan ha någon säker kunskap om vid vilken tidpunkt som kontroll exemplar T5 har skickats tillbaka till utfartskontoret eller till utbetalningsstället. På grund av detta kan det inte uteslutas att exportören för att skydda sina intressen kan framställa en begäran om erkännande av likvärdighet för säkerhets skull, för det fall att kontroll exemplar T5 inte återsänds.

66. Kommissionen erinrar om att artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 enligt dess åsikt inte är tillämplig vid direktexport av varor.

2. Generaladvokatens ställningstagande

67. Av parternas yttranden framgår det att den teoretiska möjligheten att en begäran om erkännande av likvärdighet kan framställas konkludent, inte är omtvistad mellan parterna. Parterna tvistar om de förutsättningar som måste vara uppfyllda för att en myndighet skall kunna behandla en handling från sökanden som en begäran som konkludent har framställts för säkerhets skull.

68. En konkludent begäran om erkännande av likvärdigheten av andra dokument är en viljeförklaring, vars innehåll dock måste fastställas genom tolkning. Inom gemenskapsrätten måste allmänna grundläggande rättsprinciper tillämpas vid tolkningen av en viljeförklaring. Bestämmelser om de allmänna rättsprinciperna avseende viljeförklaring finns i kapitel 5 om tolkning i verket *Principles of European Contract Law* som behandlar de grundläggande reglerna för den europeiska avtalsrätten.³⁰ *Principles of European Contract Law* är ett verk som kartlägger vad som är den gemensamma nämnaren i avtalsrätten i de olika medlemsstaterna.

69. I fråga om en konkludent begäran måste innehållet i begäran kunna fastställas utifrån de omständigheter som gällde när begäran framställdes.

70. I medlemsstaternas rättsordningar tillämpas i huvudsak en kombination av objektiva och subjektiva kriterier för att fastställa partsviljan.³¹

30 — Lando, O. och Beale, H., *Principles of European Contract Law*, del I och II, Haag, 2000, s. 287 ff. och S Ferreri, "Chapter 5, Interpretation" i Antonioli, L och Venezian, A., *Principles of European Contract Law and Italian Law*, Haag, 2005, s. 251 ff.

31 — Lando, O. och Beale, H., a.a., del I och II, s. 288, enligt vilka "following the majority of laws of EU Member states, the general rules on interpretation combine the subjective method, according to which pre-eminence is given to the common intention of the parties, and the objective method which takes an external view by reference to objective criteria such as reasonableness, good faith etc".

71. Den subjektiva delen kräver för det första att det går att fastställa vilket syfte en part har med sin viljeförklaring. I det förevarande målet indikeras den subjektiva delen genom begäran om exportbidrag. Om en exportör ansöker om exportbidrag, ligger det i sakens natur att denna ansökan *a maiori ad minus* (det större innesluter det mindre) också omfattar varje beslut, under handläggningen om exportbidrag, som är nödvändigt för att ansökan skall bifallas. Förfarandet om erkännande av dokument som likvärdiga, genom vilket det fastställs om den nödvändiga bevisningen har lämnats in, är ett sådant förfarande under den pågående handläggningen av exportbidragsansökan. Ett sådant förfarande under handläggningen om erkännande kan inte inledas vare sig uttryckligen eller konkludent om inte ett huvudförfarande har inletts. Den omständigheten att ett förfarande om exportbidrag är anhängiggjort, och att förfarandet om erkännande av dokument som likvärdiga inleds inom ramen för det anhängiggjorda exportbidragsförfarandet, utgör således en grundläggande förutsättning för att de subjektiva förutsättningarna för ansökan skall föreligga.

72. Den objektiva delen som tillkommer innebär att branschpraxis, det vill säga vad som utgör branschens sedvana, respektive vad en objektiv iakttagare av sedvanan hade funnit förnuftigt tas med i tolkningen.³²

73. Anledningen till att det nationella exportdokumentet, respektive kontrolle-

xemplar T5, inte har kommit att ingå i förvaltningens akt beror på omständigheter som exportören inte råder över, varför kravet på ett förfarande under handläggningen är uppfyllt. Det första objektiva elementet kan alltså formuleras så, att det måste bero på omständigheter som exportören inte råder över att det nationella exportdokumentet, respektive kontrollexemplar T5, inte återfinns i förvaltningens akt.

74. Regeln i artikel 47.5 i förordning nr 3665/87 om att begäran om att andra dokument skall erkännas som likvärdiga måste ha inkommit inom en tolv månadersfrist är ett annat objektivt element. På grund av detta måste en konkludent begäran framställas inom denna frist.

75. Därvid måste, för det första, bevis om att produkterna har lämnat gemenskapens tullområde i oförändrat skick inom 60 dagar efter det att exportdeklarationen har tagits emot och, för det andra, bevis om att varorna har behandlats av ett tullkontor i tredje land, anses vara ägnade att styrka att de materiella förutsättningarna för beviljandet av exportbidrag föreligger.

76. Om åtminstone dessa fyra omständigheter föreligger, framstår det för en objektiv iakttagare, respektive en tredje part, med hänsyn till branschpraxis som förnuftigt att

32 — Se, för ett liknande resonemang, Lando, O. och Beale H., a.a., del I och II, s. 289.

en exportör i fråga om exportbidrag konkludent och för säkerhets skull begär att andra dokument skall erkännas som likvärdiga.

— Det nationella exportdokumentet finns inte i den behöriga myndighetens akt på grund av omständigheter som exportören inte råder över.

77. På grund av detta föreslår jag att domstolen besvarar den andra frågan så, att en ansökan om att andra dokument skall erkännas som likvärdiga, vid direktexport för vilken artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 inte är tillämplig, även kan framställas konkludent för säkerhets skull under följande förutsättningar:

— Bevisningen måste ha ingivits inom fristen på tolv månader från den dag då exportdeklarationen togs emot enligt artikel 47.2 i förordning nr 3665/87.

— En begäran om att exportbidrag skall betalas ut enligt artikel 47.1 i förordning nr 3665/87 har lämnats in.

— De bevis som lämnas in styrker att produkterna har lämnat gemenskapens tullområde i oförändrat skick inom 60 dagar efter det att exportdeklarationen har tagits emot och har behandlats av ett tullkontor i tredjeland.

V — Förslag till avgörande

78. Mot denna bakgrund föreslår jag att domstolen besvarar tolkningsfrågorna på följande sätt:

1. Den behöriga nationella myndigheten kan vid direktexport, för vilken artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 om gemensamma tillämpningsföreskrifter

för systemet med exportbidrag för jordbruksprodukter inte är tillämplig, ex officio inleda ett förfarande om att erkänna andra dokument som likvärdiga, om åtminstone följande förutsättningar är uppfyllda:

- Det nationella transportdokumentet kan inte lämnas in på grund av omständigheter som exportören inte råder över.

- Bevisningen måste ha ingivits inom fristen på tolv månader från den dag då exportdeklarationen togs emot enligt artikel 47.2 i förordning nr 3665/87.

- De dokument som lämnas in styrker bortom allt tvivel att de materiella förutsättningarna för utbetalning av exportbidrag föreligger. Detta kan styrkas bortom allt tvivel genom att transportdokumentet och tulldokumentet från tredjeland lämnas in.

2. En ansökan om att andra dokument skall erkännas som likvärdiga kan, vid direktexport för vilken artikel 47.3 i förordning nr 3665/87 inte är tillämplig, även framställas konkludent för säkerhets skull, om åtminstone följande förutsättningar är uppfyllda:

- Det har lämnats in en begäran om att exportbidrag skall betalas ut enligt artikel 47.1 i förordning nr 3665/87.

- Det nationella exportdokumentet finns inte i den behöriga myndighetens akt på grund av omständigheter som exportören inte råder över.

- Bevisningen måste ha ingivits inom fristen på tolv månader från den dag då exportdeklarationen togs emot enligt artikel 47.2 i förordning nr 3665/87.

- De bevis som lämnas in styrker att produkterna har lämnat gemenskapens tullområde i oförändrat skick inom 60 dagar efter det att exportdeklarationen har tagits emot och har behandlats av ett tullkontor i tredjeland. Detta kan styrkas genom att transportdokumentet och tulldokumentet från tredjeland lämnas in.